

Politikernas löften fick dem att våga satsa

Familjen Birgersson på Hagelsrums gård har valt att storsatsa på biogas, med en egen anläggning för att omvandla biogas till fordonsgas och fyra tankstationer i Kalmar län.

På Hagelsrums gård började man producera biogas redan 2012 och tanken var då framför allt att gasen skulle förse gården med värme och energi.

– Vi tyckte att det var häftigt att kunna bli självförsörjande på el och värme och trodde då att elpriset var på väg upp, säger Tom Birgersson.

Men i samband med att anläggningen stod färdig dök elpriserna i botten, och därmed började de i stället se över möjligheten att omvandla biogasen till fordonsgas.

– När så Kalmar länstrafik 2017 gjorde en upphandling i vilken man krävde att en stor del av regionbussarna skulle gå på biogas vågade vi tillsammans med Eon som samarbetspartner påbörja bygget av anläggningen, säger Tom Birgersson.

Viktigt för gårdens beslut

Enligt honom har politikernas uttalande vilja att utöka biogasanvändningen i Kalmar län varit väldigt viktigt för gårdens beslut att våga satsa på biogas trots att efterfrågan i dagsläget ännu är relativt låg.

– Marknaden är den begränsande faktorn för biogasen. Om det hade funnits en större efterfrågan hade priset gått upp och då är jag säker på att betydligt fler lantbrukare hade valt att satsa på biogas.

Sommaren 2018 stod Hagelsrums fordonsgasanläggning färdig och de har sedan dess levererat gas till Eon, som i sin tur levererar gasen till bussarna. I dagsläget levereras gasen även till Hagelsrums mackar i Målilla, Vimmerby

Tom Birgersson, projektledare för Hagelsrums biogas.

FOTO: HAGELRUMS BIOGAS AB

och Högsby, men målsättningen är att de innan årets slut även ska ha startat en mack i Hultsfred.

– Det var en väldigt mäktig känsla första gången man tankade sin egen biogas efter mycket jobb, svett och tårar.

"Har kalkylerat med förlust"

Mackarna har byggts med stöd av pengar från Klimatklivet, och Hagelsrums gård har fått ett bidrag på 6,5–7 miljoner per mack. Men för att det ska bära sig ekonomiskt skulle de i framtiden behöva sälja lika mycket gas per mack som

de i dag säljer totalt från de tre mackarna. Tom Birgersson förutsätter därför att kommunerna ska hålla sina löften och snarast ställa om fordonsflottorna.

– Vi har kalkylerat med förlust de första tre åren, därefter måste andelen

gasfordon växa för att kalkylen ska gå ihop. Men om snacket om att vi ska vara fossilfria 2030 ska bli verklighet så måste de börja agera nu.

Tindra Englund
red@landlantbruk.se

FAKTA: Hagelsrums gård och Hagelsrums Biogas AB

- Gård med 600 mjölkkor och växtodling strax utanför Målilla. Har cirka 500 hektar mark.
- Biogasbolaget drivs som ett fullägt dotterbolag under gården.

- Totalt utgörs Hagelsrumsgruppen av 4 olika bolag med 20–22 personer på lönelistan.
- Bolagen drivs av familjen Birgersson med pappa Åke Birgersson i spetsen.

I Kalmar investerar länet stort i biogas

Kalmar läns kommuner har tillsammans med flera lantbrukare och andra aktörer valt att satsa stort på biogas. Målet är att varje kommun ska ha en egen biogasmack innan årsskiftet och att det mesta av regionens trafik ska köras på biogas.

– Kalmar län har väldigt goda förutsättningar för att bli självförsörjande på biogas. Här finns mycket lantbruk med djurhållning och därmed gott om råva-

ror till biogasproduktion, säger Jonas Löf som är projektledare för Biogasboost.

Syftet med projektet som startades 2018 är att snabba på utvecklingen av biogasproduktionen i länet och sätta biogasen på kartan som ett viktigt alternativ i omställningen till ett fossilfritt samhälle.

– Det som är unikt i Kalmar län är att vi har lyckats samla alla kommuner

Jonas Löf

kring en gemensam satsning, tillsammans med både lantbrukare och andra energiaktörer, säger Jonas Löf.

Projektet har tre huvudmål: att öka kunskapen om biogasens nytta och möjligheter, att bygga en biogasstation i varje kommun innan årsskiftet 2020/2021 och att fördubbla antalet registrerade biogasbilar i länet till 2021.

– Vi trodde att vi skulle lyckas nå mål två, en biogasstation i varje kommun, redan innan midsommar, men på grund av coronakrisen och bygglov

som dragit ut på tiden är målsättningen nu att det ska vara klart innan årsskiftet, säger Jonas Löf.

Ställer krav på biogas

Den viktigaste förutsättningen för de entreprenörer som hittills vågat satsa på biogasproduktion och mackar är det faktum att Kalmar länstrafik valt att ställa krav på biogas i samband med sina upphandlingar, vilket innebär att 60–70 procent av bussarna i regionen i dag går på biogas.

Tindra Englund

Förmålor för biogas

I juni godkände EU-kommissionen Sveriges ansökan för skattebefrielse av livsmedelsbaserad biogas som används för uppvärmning och motordrift.

– Det bidrar till långsiktighet och är något som vi har förväntat oss för länge, säger Hilda Lennhagen, enhetschef för Miljö och Klimat på LRF.

Intresset för att satsa på biogas har bland de svenska lantbrukarna varit stort och många har tvekat på grund av osäkerhet om långsiktighet.

I regeringens vårande i april beslutades det om en satsning med 120 miljoner för produktion av biogas.

Nästa glada besked kommer från EU-kommissionen godkännt av ansökningar för skattebefrielse av livsmedelsbaserad biogas som används för uppvärmning och motordrift.

– EU-kommissionens skattebefrielse gäller i tio år och är väldigt viktigt för dem som producerar biogas. LRF har efterfrågat läsa upp för att förbättra villkoren för biogasproduktion och för att göra nya investeringar, förklarar Runsten.

Huvudsakligen fordons

Statistik från Energimyndigheten från 2018 visar att användningen av biogas ökar men att den satsningen står nästan still. Terawattimmar som används för biogas är endast två procent av den totala energin som används i Sverige. Biogas används främst som fordonsgas. Användningen av biogas för uppvärmning och motordrift ökar dock snabbt.

FAKTA: Klimatklivet

■ Klimatklivet är ett stöd till lokala och regionala klimatåtgärder. Under 2020 ligger finansieringen på omkring 2 miljarder kronor. För 2022 cirka 1,8 miljarder. Genomförandet kommer att vara klart den 30 juni 2023. Stödet hanteras av Naturvårdsverket men fördelas av länsstyrelserna.

FAKTA: Biogasstöd

Jordbruksföretag som vill producera biogas kan få stöd för:

- Om-, ny- och tillbyggnad av anläggningar för produktion av biogas från strö och gädd.
- Om-, ny- och tillbyggnad av anläggningar för att hantera